

Білобородова Валерія Василівна

студентка 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ФРІЛАНСУ

Сьогодні суспільство переживає нову глобальну трансформацію – становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства. Багато його теоретиків малюють картину оновлення трудового світу: нас чекає більш кваліфікована цікава і творча робота. Проте критично настроєні футурологи попереджають, що сама праця поступово зникає із знайомого нам соціально-економічного простору [1, с. 492].

В останні п'ять-шість років досить швидкими темпами розвивається нове явище – фріланс, тобто особливий вид зайнятості без укладення довготривалого трудового договору, поза штатом організації. Фріланс – це вид трудової діяльності (зайнятості) на ринку товарів і послуг, що характеризується самостійністю вибору форми та місця її реалізації і низькою мірою залежності від роботодавця. Дослідження фрілансу слід починати з визначення місця даного явища в безлічі видів і форм зайнятості та розкриття його структури [2, с. 442].

Популярність фріланса продиктована, перш за все, економічними причинами, коли можна працювати відразу на декількох замовників, є більше можливостей для самореалізації. Одна з причин попиту підприємств на позаштатних працівників полягає в їх прагненні економити витрати, зокрема витрати на працю. Фрілансера не потрібно офіційно оформляти на роботу, забезпечувати його соціальними гарантіями, які необхідно надавати для штатних працівників, виділяти йому робоче місце і контролювати його роботу [1, с. 494].

Світова практика показує, що такий вид діяльності, як фрілансерство дає змогу скоротити витрати підприємств, які співпрацюють із фрілансерами, а також дозволяє фрілансерам працювати в кращих для них умовах, дає свободу вибору сфери діяльності, робочого графіка тощо. Завдяки розвитку Інтернет-комунікацій постійно зростає кількість таких працівників. Однак такий вид діяльності постійно змушує підвищувати кваліфікацію згідно з потребами ринку, оскільки конкуренція посилюється з боку іноземних фрілансерів, що, у свою чергу, позитивно впливає на рівень кваліфікації працівників [3].

Ринок фріланс-послуг на сьогоднішній день вже достатньо розвинений в Європі та Америці, а також активно розвивається в Росії та Україні, тому необхідно дослідити сутність цього поняття та запровадити методи управління фрілансовою діяльністю. [4]. В Європі кількість фрілансерів перевищила 60 млн осіб і вже в найближчому майбутньому, за прогнозами експертів, дистанційну роботу оберуть вже

100 млн [5]. У США, наприклад, фрілансери в середньому заробляють більше, ніж спеціалісти в тій же сфері, що працюють в офісі повний робочий день. Отже, «вільними художниками» зазвичай стають професіонали високого класу. В Україні до дистанційного співробітництва поки що ставляться з обережністю, хоча для невеликих компаній з обмеженим бюджетом це найкращий вихід — можна зекономити і час, і гроші на «бюрократію».

Розглядаючи фрілансерство, варто також зосередити увагу на його перевагах і недоліках. Переваги фрілансу:

- вільний графік, який дозволяє фрілансеру працювати у будь-який зручний для нього час та дозволяє паралельно працювати на звичайній роботі чи навчатися;

- можливість працювати над проектами вдома, що дозволяє облаштувати своє робоче місце на свій смак і працювати в домашній атмосфері, а також не потребує жодного дрес-коду;

- економія часу та грошей на дорогу з дому на роботу і з роботи додому;

- можливість вибирати ту роботу, яка цікава;

- за результати роботи несе відповідальність тільки сам фрілансер, що є перевагою, оскільки не потрібно відповідати за чужі помилки;

- немає прив'язаності до постійного робочого місця, тобто можна працювати будь-де, де є твій комп'ютер і доступ до інтернету;

- відсутні будь-які корпоративні правила та обмеження;

- відсутність керівництва, фрілансер є сам собі начальником, що дає повну свободу дій;

- відносно високий рівень оплати праці, оскільки не потрібно ділитися з начальниками та персоналом на підприємстві, тому що заробив, те й отримав в повному обсязі.

Недоліки фрілансу:

- нестабільність доходів, оскільки неможливо передбачити кількість замовлених проектів на майбутнє;

- велика можливість бути обманутих та не отримати плату за виконану роботу, оскільки часто виконавець та замовник ніколи не бачили один одного і будь-хто з них може не виконати домовленості;

- необхідність постійно шукати нові замовлення та проекти;

- відсутність будь-яких соціальних гарантій;

- відсутність спілкування з спеціалістами у рідній сфері, що ускладнює підвищення рівня професійності шляхом обміну досвідом;

- відсутність постійного заробітку;

- необхідність високого рівня самоорганізації, оскільки начальства немає, яке б заставляло зранку вставати і працювати;

- необхідність працювати вдома, що часто не дозволяє налаштуватися на робочий процес;

- необхідність облаштовувати робоче місце за власний рахунок [7].

Отже, фріланс має багато позитивних та негативних сторін. Однак в світі з кожним днем все більше працівників стають фрілансерами, обсяги заробітків яких постійно зростають. А також дозволяє компаніям, які користуються послугами фрілансерів не витратити кошти на облаштування робочого місця, забезпечення відпусток та інших соціальних гарантій для кожного нового працівника в штаті. Особливо, якщо виконання певних проектів є явищем тимчасовим чи періодичним, то не потрібно утримувати в штаті додаткових працівників. Тому такий вид діяльності вигідний для обох сторін.

Список використаних джерел

1. Гук Л. П. Фрілансери на ринку праці України: гнучкі моделі зайнятості / Л. П. Гук // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" ; [відп. ред. О. О. Беляєв]. Спец. вип., т. 3 : Соціально-трудові відносини: теорія та практика : у 3 т., 2010. — С. 492-500
2. Добрянский Ф. Управление фрилансерами: Методы и практика организации удаленной работы / Ф. Добрянский. — К. : Скайдрок, 2010. — 442 с.
3. Кузьмін О.Є., Солярчук Н.Ю. Фріланс та загальна характеристика фрілансу [Електронний ресурс] // Науковий вісник НЛТУ України. — 2012. — Вип. 22.7. — С. 375—380. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlut/22_7/375_Kuz.pdf
4. Иконникова Т. Б. Отбор персонала на предприятии / Т. Б. Иконникова // Сахалинская молодежи и наука : межвузовский сборник научных статей / Сост. и отв. ред. Л. Н. Конюхова. — Южно-Сахалинск: СахГУ, 2009. — С. 63-65
5. Переваги фрілансу та як правильно заробляти у міжнародній компанії GlobalFreelance.ua [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.globalfreelance.ua/ru.>
6. Яцишина І. В. Інноваційно-інформаційна економіка: зміни у трудових відносинах Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» № 2, 2015

Ключові слова: *недоліки фрілансу, фріланс, глобальна трансформація, популярність фріланса, переваги фріланса.*

Науковий керівник к.ю.н доцент Штуца В. М.